

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน่วยการเรียนรู้ หลักธรรมในวิถีไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ครองตนด้วยตน จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของ
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติ
ตาม หลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 1.1 ม.1/5 อธิบายพุทธคุณ และข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือ
หลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนา แก้ปัญหาของตนเอง
และครอบครัว

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

พระรัตนตรัย (พุทธคุณ 9)

อริยสัจ 4

ทุกข์ (ชั้น 5)

สมุทัย (หลักกรรม, อบายมุข 6)

นิโรธ (สุข 2 กิเลส)

มรรค (ไตรสิกขา กรรมฐาน 2 ปธาน 4 โภชณ 3 มงคล 38)

1 สาระสำคัญ

อบายมุขเป็นทางแห่งความเสื่อมของชีวิตอันเป็นเหตุสำคัญในการทำให้สูญเสียเงินทอง
ทรัพย์สินสมบัติ สุขภาพ สติปัญญา รวมถึงชีวิตก็อาจสูญเสียไปจากการมัวเมาหลุ่มหลงอบายมุขทั้งหลาย

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายหลักธรรมอริยสัจ 4 อบายมุข 6 ได้

2. เปรียบเทียบการการดำเนินชีวิตของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข
และบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขทั้งปวงได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความสนใจใฝ่เรียนรู้
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. ประหยัดและอยู่อย่างพอเพียง
4. มีวินัย

3. สาระการเรียนรู้

หลักธรรมในการครองตน

อธิบายมุข 6

- การค้ำสุราและของมีนเมา
- ความเกียจคร้านการทำงาน
- การคบคนชั่วเป็นมิตร
- การเสเพลสิ่งเสเพลติด
- การเล่นการพนัน
- การเป็นนักเลงหญิง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ขั้นเตรียม

- 1) นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิประมาณ 5 นาที
- 2) แจ่งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ครองตนด้วยตน จำนวน 10 ข้อ

4.2 ขั้นสอน

4.2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ว่ามีแหล่งอบายมุขบ้างหรือไม่ เช่น โต๊ะสนุก บ่อนการพนัน หรือแหล่งมั่วสุมอื่น ๆ และคนในครอบครัวหรือนักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุขเหล่านี้หรือไม่

4.2.2 ขั้นประกอบกิจกรรม

ขั้นฝึก

ครูยกตัวอย่างนักเรียนรุ่นพี่ของนักเรียนคนหนึ่งเรียนหนังสือเก่งมากและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นประจำสร้างชื่อเสียงให้กับตัวเองและโรงเรียนมาตลอดจนเป็นที่รักของเพื่อน ๆ และคุณครูในโรงเรียน แต่เมื่อคบกับเพื่อนกลุ่มที่ไม่สนใจการเรียนเพื่อนกลุ่มนี้ชวนไปเที่ยวแหล่งอบายมุขเลยทำให้การเรียนตกต่ำจนต้องออกจากโรงเรียนทั้งที่ยังเรียนไม่จบ

ขั้นสมาธิ

ให้นักเรียนคิดด้วยความสงบว่านักเรียนจะนำแบบอย่างความผิดพลาดในการดำเนินชีวิตของรุ่นพี่มาเป็นบทเรียนว่าควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร ร่วมกันอภิปราย

ขั้นปัญญา

- 1) นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ครอบงำ ด้วยตน
- 2) เมื่อนักเรียนศึกษาใบความรู้เสร็จแล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยเลือกกลุ่มกันเองกลุ่มละประมาณ 7-8 คน กำหนดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่อง การคบคนชั่วเป็นมิตร

กลุ่มที่ 2 ศึกษาเรื่อง การเสพลิงเสพลัด

กลุ่มที่ 3 ศึกษาเรื่อง การเล่นเกมพนัน

กลุ่มที่ 4 ศึกษาเรื่อง การเป็นนักเลงหญิง

- 3) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามหัวข้อที่ได้รับตามประเด็นในใบงานที่ 3

4) นักเรียนกลุ่มเดิมศึกษากรณีตัวอย่างจากใบความรู้ที่ 3

5) นักเรียนวิเคราะห์ใบงานที่ 2 ตามวิธีคิดแบบสามัญลักษณ์

4.3 ขั้นสรุป

1) ให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึงหลักธรรมในการดำเนินชีวิตเรื่องครอบงำ ด้วยตนว่าการการคบคนชั่วเป็นมิตร การเสพลิงเสพลัด การเล่นเกมพนัน การเป็นนักเลงหญิง มีผลเป็นอย่างไร และการที่เราไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทั้งหลายเราจะได้รับผลอย่างไร

2) ทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องครอบงำ ด้วยตน จำนวน 10 ข้อ

5. สื่อการเรียนรู้

1) ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ครอบงำ ด้วยตน

2) ใบความรู้ที่ 3.1 ศึกษากรณีตัวอย่าง

3) ใบงานที่ 3 เรื่อง ครอบงำ ด้วยตน

4) ใบงานที่ 3.1 วิเคราะห์วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์กรณีตัวอย่าง

6. แหล่งการเรียนรู้

1) ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์

2) ค้นหาด้วยตนเองจาก อินเทอร์เน็ต

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 วิธีวัดประเมินผล

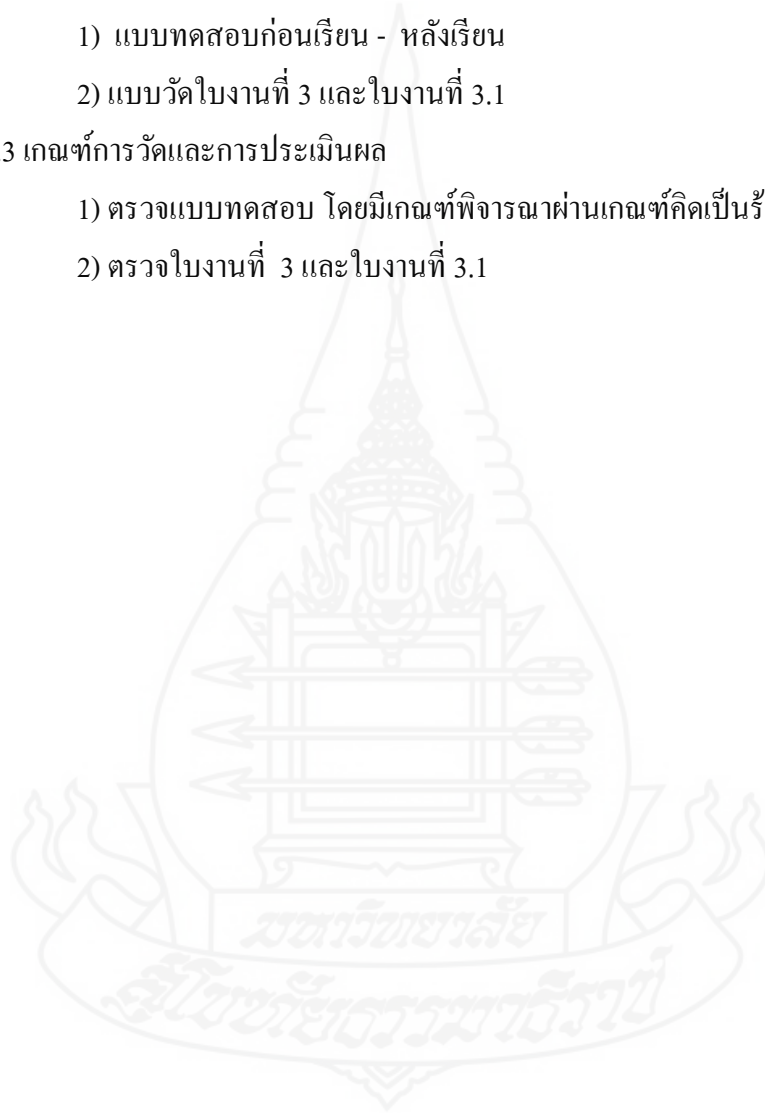
- 1) ทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน
- 2) ใบงานที่ 3 และใบงานที่ 3.1

7.2 เครื่องมือวัด

- 1) แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน
- 2) แบบวัดใบงานที่ 3 และใบงานที่ 3.1

7.3 เกณฑ์การวัดและการประเมินผล

- 1) ตรวจแบบทดสอบ โดยมีเกณฑ์พิจารณาผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 60
- 2) ตรวจใบงานที่ 3 และใบงานที่ 3.1

ใบความรู้ที่ 3

กรณีตัวอย่างที่ 1

ศึกษากรณีตัวอย่าง การปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมอริยสัจ 4 อายุมข
คำชี้แจง ศึกษากรณีตัวอย่างแล้ว ให้นักเรียนวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตาม
แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 3

กรณีตัวอย่างที่ 1

เมื่อ 4 – 5 ปีก่อน มีเด็กหนุ่มคนหนึ่งเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมีชื่อเสียงในเขตกรุงเทพฯ เป็นเด็กดีความประพฤติเรียบร้อยและเรียนหนังสือดี กำลังเตรียมตัวสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยวันหนึ่งอยู่บ้านกำลังนั่งท่องหนังสือสอบ เพื่อน 3 – 4 คนมาชวนไปนั่งรถเล่นแม้ปฏิเสธแต่เพื่อนก็ยังอ้อนวอน ด้วยความที่ใจอ่อนและรักเพื่อนไม่ยอมให้เพื่อนเสียใจก็เลยตัดสินใจไปกับเพื่อนโดยไม่ลืมนั่งหยิบหนังสือติดมือเผื่อจะมีเวลาอ่าน เพื่อขับรถไปจอดในที่แห่งหนึ่งซึ่งเป็นที่รกร้าง และเพื่อนก็บอกให้เฝ้ารถไว้จะไปทำธุระเดี๋ยวกลับมาเพื่อนก็ลงจากรถไปหมด เด็กหนุ่มก็นั่งเฝ้ารถอยู่คนเดียวก็เลยหยิบหนังสือขึ้นมาท่องโดยที่ไม่ได้สนใจว่าเพื่อนไปไหนเพราะคิดว่าเพื่อนคงลงไปเอาของอีกสักพักคงจะกลับมา สักครู่ก็ได้ยินเสียงปิ่นดั่งขึ้น 3 – 4 นัดเห็นเพื่อน 3 - 4 คนวิ่งหนีมาอย่างหัวซุกหัวซุนต่างมีปิ่นในมือและมีตำรวจกับพลเรือนวิ่งตามไล่ล่ามาและเพื่อนก็ใช้รถเป็นที่พักบังยังต่อสู้กับตำรวจ

เด็กหนุ่มตกใจไม่รู้ว่าอะไรเกิดขึ้นจึงไม่ทันคิดหลบหรือวิ่งลงจากรถเพื่อหนีให้พ้นระยะกระสุนปืนจึงถูกกระสุนของตำรวจยิงเข้าที่จุดสำคัญหลายนัดทำให้ถึงแก่ความตายในขณะที่ในมือถือหนังสืออยู่ เด็กหนุ่มตายโดยไม่รู้เรื่องเลยว่า พวกเพื่อนวางแผนปล้นไว้ก่อนแล้วหลอกใช้ให้เฝ้ารถจนทำให้ตนเองต้องถึงคราวเคราะห์ถึงแก่ความตายในที่สุด

ใบงานที่ 3

1. อบายมุข หมายถึง ทางแห่งความเสื่อม ให้นักเรียนอธิบายทางแห่งความเสื่อมพร้อมยกตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

2. โจรปล้น 10 ครั้งไม่เท่าไฟไหม้ครั้งเดียว ไฟไหม้ 10 ครั้งไม่เท่าเล่นการพนันครั้งเดียวข้อความนี้หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ถ้าเราเอาตนเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุขชีวิตเราจะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ เลขที่ ชั้น.....

ใบความรู้ที่ 3.1

กรณีตัวอย่างที่ 1

โน้ต กับ เจ้ง เป็นเด็กชายวัยใกล้เคียงกันอายุประมาณ 14 ปี เป็นนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร และเป็นเพื่อนรักกันมาก โน้ตอาศัยอยู่กับนางชื่นซึ่งเป็นป้าเนื่องจากพ่อแม่แยกทางกัน เจ้งเป็นเด็กที่มีปัญหาและหนีออกจากบ้านและค่อนข้างเกรมาขออาศัยอยู่กับโน้ตซึ่งนางชื่นเป็นผู้เป็นป้าก็ให้มาอาศัยอยู่ด้วยเนื่องจากสงสาร แต่เจ้งก็ได้ชักชวนโน้ตขโมยเงินนางชื่นไปเล่นเกมกดจำนวนเงิน 2,000 บาท ใช้จ่ายจนหมดเมื่อนางชื่นทราบว่าเด็กทั้ง 2 ขโมยเงินพอลับบ้านมาก็ถูกนางชื่นเรียกตัวมาสั่งสอนอบรมพร้อมทั้งคาดโทษไว้

หลังถูกด่าว่าสั่งสอนเด็กทั้งสองพาขึ้นเรือนหายเงียบไปนางชื่นอยู่ชั้นล่างได้ยินเสียงคนล้มบนพื้นชั้นบนจึงรีบขึ้นมาดูพบเด็กทั้งสองนอนดินทुरนทुरายน้ำลายฟูมปาก ข้าง ๆ พบขวดยาฆ่าแมลงยี่ห้อหนึ่งวางอยู่ จึงรีบเรียกญาติ ๆ มาหามส่งโรงพยาบาล แพทย์ช่วยล้างท้องแต่ไม่สามารถช่วยชีวิตไว้ได้ ญาติของโน้ตเล่าว่าตามปกติโน้ตเป็นเด็กดีขยันเรียนและช่วยงานบ้านแต่เกิดไปคบกับเจ้งซึ่งไม่ชอบอยู่บ้านแต่ชอบเที่ยวและเล่นเกม เมื่อทั้งคู่ร่วมกันขโมยเงินไปเล่นเกมและถูกจับได้จึงเกิดความกลัวพากันกินยาพิษฆ่าตัวตาย

ใบงานที่ 3.1

วิเคราะห์กรณีตัวอย่างจากใบความรู้ที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตนหลังจากศึกษาใบความรู้ที่ 2 โดยตอบประเด็นคำถามที่กำหนดให้

1. การกระทำของบุคคลในกรณีตัวอย่างที่ 1 เขาขาดการปฏิบัติตามมงคลในข้อใดเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

2. การกระทำของบุคคลในกรณีที่ 2 นักเรียนคิดว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

3. ผลการกระทำของบุคคลทั้ง 2 กรณีตัวอย่าง ถ้าเป็นนักเรียนจะแก้ปัญหอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ เลขที่ ชั้น

แบบทดสอบก่อนเรียน

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กรองตนด้วยตน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

1. การมัวเมาอยู่กับอบายมุขตรงกับสุภาษิตใด ก. เห็นกงจักรเป็นดอกบัว ข. สวรรค์อยู่ในอกนรกอยู่ในใจ ค. ความเป็นไปตามธรรมชาติ ง. หว่านพืชเช่นไรได้ผลเช่นนั้น	6. อบายมุขข้อใดมีผลกระทบต่อนักเรียนมากที่สุด ก. การคบคนชั่วเป็นมิตร ข. การเป็นนักเลงสุรา ค. การเกียจคร้านการทำงาน ง. การชอบเที่ยวดูการละเล่น
2. คนที่ไม่รักตนเองเป็นเหตุให้เกิดอบายมุขข้อใด ก. การดื่มสุรา ข. การเล่นการพนัน ค. การเที่ยวกลางคืน ง. การคบคนชั่วเป็นมิตร	7.การหลีกเลี่ยงอบายมุข 6 เกิดคุณค่าในสิ่งใด ก.มีเพื่อนมากขึ้น เรียนโรงเรียนมีชื่อเสียง ข.มีเงินทองมากขึ้น มีความสุขเพิ่มขึ้น ค.มีบ้านหลังใหญ่ มีบารมีการเมือง ง.มีสติปัญญาดี สุขภาพแข็งแรง
3. การดื่มสุราเป็นโทษอย่างไร ก. แสดงว่าไม่รักตนเอง ข. ไม่มีผู้ใดเชื่อถือนักพูด ค. มักเป็นที่สงสัยในการทำเรื่องไม่ดี ง. เป็นเหตุให้หมดความละเอียด	8.อบายมุขที่นำไปสู่โรคเอดส์ได้ง่าย ก.เกียจคร้านการทำงาน ข.คบคนชั่วเป็นมิตร ค.นักเลงการพนัน ง.สิ่งเสพติดให้โทษ
4. อบายมุขมีความหมายตรงกับข้อใด ก. ทางแห่งความเจริญ ข. ทางแห่งความเสื่อม ค. ทางแห่งการมีสุข ง. ทางแห่งการดับทุกข์	9.การคบคนชั่วเป็นมิตรมีผลต่อนักเรียนอย่างไร ก.เป็นเหตุให้นำไปสู่อบายมุขอื่น ข.เป็นที่เกรงขามของผู้คน ค.เพื่อนคนอื่น ๆ ไม่คบหาสมาคมด้วย ง.ไม่ต้องทำงานก็มีเงินใช้
5. อบายมุขจัดอยู่ในธรรมที่ควรละสอดคล้องกับข้อใด ก. มรรค ข. ทุกข์ ค. นิโรธ ง. สมุทัย	10.เห็นกงจักรเป็นดอกบัวตรงกับข้อใด ก.การเสพยาเสพติด ข.การหลงมัวเมาอยู่กับอบายมุขทั้งหลาย ค.การเล่นการพนัน ง.การเที่ยวกลางคืน

แบบทดสอบหลังเรียน

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กรองตนด้วยตน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

1. ระบายมุขที่นำไปสู่โรคเอดส์ได้ง่าย ก. คบคนชั่วเป็นมิตร ข. สิ่งเสพติดให้โทษ ค. เกียจคร้านการทำงาน ง. นักเลงการพนัน	6. ระบายมุขข้อใดมีผลกระทบต่อนักเรียนมากที่สุด ก. การคบคนชั่วเป็นมิตร ข. การเป็นนักเลงสุรา ค. การเกียจคร้านการทำงาน ง. การชอบเที่ยวดูการละเล่น
2. ระบายมุขจัดอยู่ในธรรมที่ควรละสอดคล้องกับข้อใด ก. สมุทัย ข. ทุกข์ ค. นิโรธ ง. มรรค	7. การคบคนชั่วเป็นมิตรมีผลต่อนักเรียนอย่างไร ก. เป็นเหตุให้นำไปสู่ระบายมุขอื่น ข. เป็นที่เกรงขามของผู้คน ค. เพื่อนคนอื่น ๆ ไม่คบหาสมาคมด้วย ง. ไม่ต้องทำงานก็มีเงินใช้
3. เห็นกงจักรเป็นดอกบัวตรงกับข้อใด ก. การเสพยาเสพติด ข. การหลงมัวเมาอยู่กับระบายมุขทั้งหลาย ค. การเล่นเกมการพนัน ง. การเที่ยวกลางคืน	8. การหลีกเลี่ยงระบายมุข 6 เกิดคุณค่าในสิ่งใด ก. มีสติปัญญาดี สุขภาพแข็งแรง ข. มีเพื่อนมากขึ้น เรียนโรงเรียนมีชื่อเสียง ค. มีบ้านหลังใหญ่ มีบารมีการเมือง ง. มีเงินทองมากขึ้น มีความสุขเพิ่มขึ้น
4. การดื่มสุราเป็นโทษอย่างไร ก. ไม่มีผู้ใดเชื่อถือคำพูด ข. แสดงว่าไม่รักตนเอง ค. มักเป็นที่สงสัยในการทำเรื่องไม่ดี ง. เป็นเหตุให้หมดความละเอียด	9. การมัวเมาอยู่กับระบายมุขตรงกับสุภาษิตใด ก. ความเป็นไปตามธรรมชาติ ข. หว่านพืชเช่นไรได้ผลเช่นนั้น ค. เห็นกงจักรเป็นดอกบัว ง. สวรรค์อยู่ในอกนรกอยู่ในใจ
5. คนที่ไม่รักตนเองเป็นเหตุให้เกิดระบายมุขข้อใด ก. การดื่มสุรา ข. การเล่นเกมการพนัน ค. การเที่ยวกลางคืน ง. การคบคนชั่วเป็นมิตร	10. ระบายมุขมีความหมายตรงกับข้อใด ก. ทางแห่งการมีสุข ข. ทางแห่งความเสื่อม ค. ทางแห่งการดับทุกข์ ง. ทางแห่งความเจริญ

เฉลยแบบทดสอบ
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กรองตนด้วยตน

ก่อนเรียน		หลังเรียน	
ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ก	1	ข
2	ง	2	ก
3	ข	3	ข
4	ข	4	ก
5	ง	5	ง
6	ก	6	ง
7	ง	7	ก
8	ง	8	ก
9	ก	9	ค
10	ข	10	ข

